

glasilo delovne organizacije labod tovarne oblačil novo mesto

leto 14

novo mesto, marca 1988

številka 4

Težko leto je za nami

zaključni račun za leto 1987

POGOJI ZA GOSPODARJENJE

so bili v letu 1987 zelo težki. Velikokrat smo o njih govorili, natančneje spet ob pripravah na plan in v posebni številki Laboda, zato jih tokrat ne bi

ponavljali. Poglejmo pa, kako smo gospodarili, kakšen je naš zaključni račun:

ZAPOSLOVANJE

Povprečna letna stopnja zaposlovanja je bila 1,8, s čimer je skupno število zaposlenih 31. 12. doseglo 2.103. V neposredni proizvodnji je povprečno doseženo 5,4% večje število od planiranega, v režiji pa 2%. Odnos je 71 : 29 v korist neposredne proizvodnje.

Stanje zaposlenih je v vseh TOZD nad planiranim, tako v neposredni proizvodnji kot v režiji, edino v TOZD Ločna je za 2 režijska delavca pod planom.

V primerjavi s preteklimi leti, ko smo se srečevali z večjimi odhodi in manjšim zanimanjem za delo v konfekciji, se je vpricho splošnega upočas-

njenega trenda zaposlovanja in odpiranja novih delovnih mest v drugih gospodarskih dejavnostih situacija bistveno spremenila.

Tako je bilo v preteklem letu manj odhodov, predvsem pa v preteklih letih zastavljena politika pospešenega štipendiranja kadra tudi za neposredno proizvodnjo že daje rezultate. Od skupno 131 novih delavcev v neposredni proizvodnji jih je prišlo 92 z III. do V. stopnje izobrazbe, medtem ko jih je imelo takšno stopnjo 39 do 74, ki so prekinili delovno razmerje. S tem se je izboljšala kvalifikacijska struktura v neposredni proizvodnji. V splošni režiji se je zmanjšalo število delavcev s VII. stopnjo, povečalo pa se je s V., IV. in III. stopnjo.

Ob koncu leta 1987 smo imeli v Labodu naslednjo kvalifikacijsko strukturo:

KVALIFIKACIJSKA STRUKTURA ZAPOSLENIH (DEJANSKA)

strok izobr.	Ločna		Libna		Delta		Tip-top		Temenica		Zala		Commerce		DSSS		Skupaj	
	86	87	86	87	86	87	86	87	86	87	86	87	86	87	86	87	86	87
VIII.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1
VII.	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	5	4	7	6	14	11
VI.	—	—	3	3	4	4	1	1	1	1	—	—	7	7	12	12	28	28
V.	12	11	25	28	40	58	11	12	7	8	3	4	72	79	35	37	205	237
IV.—III. KV	48	64	84	90	179	159	96	107	52	35	21	26	93	90	17	19	590	607
II. PK	4	6	11	6	155	168	12	9	2	2	1	1	1	—	—	—	186	192
I. NK	253	247	224	230	262	252	43	42	85	38	81	86	57	56	28	26	1033	1027
	317	325	347	357	641	841	164	172	147	154	106	117	235	236	100	101	2057	2103

v današnji številki

— Pogoji za gospodarjenje so bili v letu 1987 zelo težki. Kako smo v Labodu zaključili leto 1987?

— Pred nami je 8. marec, praznik naše delovne organizacije. Predstavljamo vam letošnje jubilate in dobitnike internih priznanj.

— Povprečna številka glasila Labod je lani stala 270 dinarjev. O čem smo največ pisali, kolikokrat smo izšli, o dopisništvu in še čem lahko berete v analizi glasila Labod za lansko leto.

— Z letošnjim letom so že v veljavi spremembe in dopolnila ZZD, ki so tudi v delovnih razmerjih prinesle nekaj bistvenih novosti. Tiste, ki najbolj neposredno zadevajo delavca, vam danes tudi predstavljamo.

STRUKTURA DELOVNEGA ČASA

Od možnega fonda delovnih ur je bilo odsotnosti zaradi bolniške, nege in porodniške 12,24% ure, za dopuste in državne praznike je bilo porabljenih 11,78% ure, po času (neposredna proizvodnja, proizvodna in vsa splošna režija) je bilo 24,80% ure in dela po normi 50,18%.

Struktura porabljenega časa v neposredni proizvodnji je za delo po normi 97,4% in 2,6% po času. V primerjavi s prejšnjim letom je doseženo razmerje ugodnejše. Povprečno je bio na eno uro po normi doseženo 63 fakturiranih minut (v 1986. letu, 65 minut).

(Nadaljevanje na 2. strani)

ČESTITKA

Ob prazniku delovne organizacije čestitamo vsem delavcem Laboda, upokojujencem in štipendistom, vsem ženskam pa iskrene čestitke tudi ob njihovem prazniku!

Uredništvo

Podaljšane delovnega časa je bilo v strukturi manj kot v prejšnjem letu (vsega 1%). Tudi povprečno na zaposlenega je bilo opravljenih manj nadur (23, leta 1986 38 ur). V proizvodnji je bilo opravljenih 19,5 ure na delavca, v režiji pa precej več, to je 32,4 ure.

IZVRŠITEV PLANA PROIZVODNJE

99,42% izvršitev plana proizvodnje je boljše, kot je bila v prejšnjem letu (98,52%), vendar je treba upoštevati, da je bilo za enak plan v neposredni proizvodnji (iz opravljenih ur) povprečno 22 več zaposlenih, kar pomeni 1,3% manjšo produktivnost (vzeto povprečno število zaposlenih v neposredni proizvodnji). Zaposlitev pripravnikov, ki je bila najmočnejša avgusta in septembra, je resda povečala število zaposlenih, ni pa dala povprečne produktivnosti, vendar je bil delež teh v preteklem letu identičen, zato ti v primerjavi niso vzrok padcu produktivnosti.

Največ problemov, ki so se tudi rezultirali v končni izvršitvi plana, je bilo v TOZD Delta, kjer se je izvršitev plana iz kvartala v kvartal konstantno slabšala. Vzroke zato je treba iskati predvsem v TOZD sami, v organiziranosti glede na razdrobljenost proizvodnje, v medsebojnih odnosih, zahtevnosti izvozne proizvodnje, kar je privedlo do spremembe notranje organizacije (organiziranost proizvodnje po programih bluze — srajc) s 1. 1. 1988.

Neizpolnjen plan seveda vpliva tudi na vse ostale kazalce, ki so povezani z njim (norma, stimulacije OD, delež v ustvarjenem CP). Prav tako se v pozitivnem smislu izpolnjen ali presežen plan odraža na rezultatih ostalih TOZD. Kljub izvršitvi plana je produktivnost na zaposlenega padla tudi v TOZD Tip-top in Zala.

Skupno je bilo proizvedeno enako število izdelkov kot v letu prej, nekoliko je manjše število srajc in ostalih proizvodov vrhnjih oblačil, več pa je bilo bluz in kril.

V kooperaciji je bilo izdelanih 40% manj kot v prejšnjem letu. V proizvodnji za domači trg je bilo povprečno po DN porabljeno 7% manj časa, kot ga je bilo vkalkulirano v ceno, v proizvodnji za izvoz pa 3% več.

PRODAJA IN NABAVA

Vrednostni plan prodaje je presežen za 32%, kar je pri manjši količini rezultat višjih cen in spremembe v strukturi proizvodov.

Skupno je bilo na domačem trgu prodano 226.000 kosov izdelkov (10,6%) kot v letu prej.

Prodaja je bila manjša zaradi prepolnjenega obsega proizvodnje v kooperaciji (v lastnih TOZD je bila enaka kot v prejšnjem letu).

V strukturi proizvodov se je zmanjšal delež srajc in bluz, povečal pa delež kril, kostimov in kompletov, glede na možnost plasmaja pa tudi proizvodnje. Zaradi nepravčasno opravljenih plačil s strani bank je kasnila ali pa sploh ni bila izvršena dobava tka-

Tabelarni pregledi

Zaposlovanje in število zaposlenih

TOZD	plan 1987	realizacija 1987	indeks	% režije na štev. nep. pr.
LOČNA	317	325	102,5	11,30
LIBNA	346	357	103,2	23,10
DELTA	598	641	107,2	17,61
TIP-TOP	161	172	106,8	25,55
TEMENICA	145	154	106,2	21,26
ZALA	111	117	105,4	21,88
COMMERCE	233	236	101,3	15,87
DSSS	100	101	101,0	6,79
LABOD	2.011	2.103	104,6	41,43

Proizvodnja

a) v fakturiranih minutah

TOZD	realizacija 1987	% plana	indeks 1987/1986
LOČNA	30,111.391	103,6	102,3
LIBNA	29,138.478	100,3	104,3
DELTA	48,594.704	93,4	95,7
TIP-TOP	13,867.729	102,7	102,8
TEMENICA	12,937.164	104,1	101,4
ZALA	9,440.242	101,8	102,5
SKUPAJ	144,139.708	99,1	100,3
kooperacija	16,243.118	108,3	68,8
LABOD	260,382.826	99,97	95,9

v kosih program	1986		1987		indeks	
	kosov	strukt.	kosov	strukt.	kosov	strukt.
srajce	1,876.850	61	1,843.934	60	98	98
bluze	987.704	32	1,000.847	33	101	103
krila	57.782	2	96.992	3	168	150
vrh. oblačila	150.823	5	132.973	4	88	80
lastna proizv.	3,073.159	100	3,074.746	100	100	
kooperacija	514.073		305.701		59	
SKUPAJ	3,587.232		3,380.447		94	

doseganje norme (iz izvršenih minut)

TOZD	1986	1987	Indeks
LOČNA	107,9	109,0	101,0
LIBNA	106,4	107,6	101,1
DELTA	102,8	99,2	96,5
TIP-TOP	113,0	115,6	102,3
TEMENICA	112,4	115,3	102,6
ZALA	111,3	111,7	100,4
POPREČNO	106,8	106,5	99,7

poprečni časi izdelave — lastna proizvodnja

	plan 1987		realizacija	
	dom. trg	izvoz	dom. trg	izvoz
srajc	34,6	36,5	35,1	37,0
bluze	50,0	39,6	45,9	37,0
krila	75,0	124,0	65,0	115,0
VO	201,0	262,0	190,1	263,8

Produktivnost po mesecih (fakturirane minute na delavca)

	Ločna	Libna	Delta	Tip-top	Temenica	Zala	DO
kumulativa 86	100,140	87,845	85,435	90,566	92,772	92,996	74,777
kumulativa 87	101,045	80,212	82,260	88,896	96,919	89,059	74,491
indeks	100,9	102,7	96,2	98,1	104,5	95,8	99,6

Fakturirana realizacija

program	v 000 din		indeks
	1986	1987	
srajce — bluze	9,048.069	20,265.656	223,9
vrhnja oblačila	4,436.100	10,760.572	242,6
Skupaj	13,484.169	31,026.228	230,1
za dom, trg	11,481.802	26,429.385	230,2
za izvoz	2,002.367	4,596.843	229,6

Izvršitev plana prodaje

	v 000 din		indeks
	plan 1987	realizacija 1987	
1. domačim kupcem: SB	12,700.000	16,648.839	131,1
VO	7,300.000	9,780.546	133,9
Skupaj	20,000.000	26,429.385	132,1
2. izvoz: SB	3,250.000	3,616.817	111,3
VO	750.000	980.026	130,7
Skupaj	4,000.000	4,596.843	114,9
3. skupaj prodaja	24,000.000	31,026.228	129,3
4. promet prodajalen	1,400.000	2,989.916	213,6

Izvoz v dolarjih = 451,60

	plan	realizacija	indeks
1. konvertibilno področje	5,605.915	5,892.087	105,10
klasični izvoz	572.033	438.147	76,59
storitve	5,033.882	5,453.940	108,34
2. klirinško področje	228.818	148.360	65,41
Skupaj	5,832.733	6,040.447	103,56

Uvoz

	plan	realizacija	indeks
1. konvertibilno področje	4,220.673	3,501.167	82,95
— repromaterial	3,699.550	3,476.770	93,98
— oprema	521.123	24.397	4,68
2. kliring	756.058	1,053.802	139,38
— repromaterial	756.058	1,053.802	139,38
Skupaj uvoz	4,976.731	4,554.969	91,53

Opravljenе ure I — XII. 1987

TOZD	v %						
	po normi	po času	letni dop.	držav. praz.	ID	PDŠ	Skupaj
Ločna	63,43	11,70	8,70	2,97	0,30	0,93	88,03
Libna	58,65	15,99	8,55	2,96	0,19	0,17	88,51
Delta	59,75	12,95	8,59	2,85	0,18	1,28	85,60
Tip-top	57,41	18,16	9,08	2,93	0,22	1,12	88,92
Temenica	57,79	14,33	8,58	2,84	0,26	0,72	84,52
Zala	62,55	14,18	8,72	2,98	0,45	1,55	90,42
Commerce	—	80,21	8,32	3,05	0,22	1,47	93,27
DSSS	—	79,15	8,57	3,06	0,32	0,70	91,90
Labod	50,18	24,80	8,62	2,93	0,23	1,00	87,76

Izgubljene ure I. — XII. 1987

TOZD	v %						
	boln. do 30 dni	boln. nad 30 dni	nesreča pri delu	porod.	nega	nepl. izost.	Skupaj
Ločna	3,39	1,19	0,08	5,16	2,09	0,06	11,97
Libna	4,23	2,51	0,22	4,84	1,59	0,10	13,49
Delta	3,34	2,39	0,15	7,69	0,73	0,10	14,40
Tip-top	2,79	1,46	0,38	5,22	1,22	0,01	11,08
Temenica	4,00	1,37	0,06	8,87	1,17	0,01	15,48
Zala	4,20	2,17	0,05	2,24	0,92	—	9,58
Commerce	2,36	1,06	0,10	2,22	0,97	0,02	6,73
DSSS	1,72	0,98	0,22	4,09	1,08	0,01	8,10
Labod	3,35	1,84	0,16	5,62	1,21	0,06	12,24

	plan 1987	strukt. v %	realiz. 1987	strukt. v %	indeks
1. Celotni prihodek	27,500.000	100,0	35,353.247	100,0	218,6
2. Porabljen sredstva	16,194.045	58,89	24,716.240	61,4	134,1
3. Dohodek	11,305.955	41,11	13,637.006	38,6	120,6
4. Obveznosti iz dohodka	2,975.484	10,81	4,155.080	11,8	139,85
5. Čisti dohodek	8,330.471	30,29	9,481.926	26,8	113,85
6. Skladi	1,930.571		1,638.942		84,9

Poprečno izplačani neto OD (na delavca mesečno)

TOZD	I.-XII. 1987 indeks	
LOČNA:		
proizvodnja	205.159	218,71
režija	303.222	222,98
SKUPAJ	216.677	218,62
LIBNA:		
proizvodnja	204.760	240,30
režija	271.290	227,57
SKUPAJ	217.530	237,42
DELTA:		
proizvodnja	199.746	231,31
režija	258.727	222,98
SKUPAJ	209.127	228,68
TIP-TOP:		
proizvodnja	212.570	218,50
režija	297.916	217,91
SKUPAJ	230.624	218,63
TEMENICA:		
proizvodnja	216.437	219,52
režija	292.855	216,93
SKUPAJ	230.124	219,32
ZALA:		
proizvodnja	212.298	213,57
režija	323.779	236,73
SKUPAJ	232.280	231,51
SKUPAJ		
proizv. TOZD	217.576	226,80
COMMERCE:		
SKUPAJ	312.040	225,95
potniki	583.251	216,11
brez potnikov	293.293	227,23
DSSS	311.976	229,50
LABOD	233.536	226,62

nin in pomožnega materiala iz uvoza (enake težave so imeli tudi proizvajalci tkanin). To je povzročilo zamujanje rokov predelave in dobave izdelkov trgovini, spremembe so bile zaradi nekvalitetnih in nepravčasno prispelih tkanin domačih dobaviteljev.

Padec kupne moči prebivalstva, zapiranje trga v drugih delih države, visoke cene, ki so bile sicer v rangu drugih vodilnih proizvajalcev v Sloveniji, zmanjšanje finačne moči trgovine so povzročili velike pritiske na nudenje ugodnejših pogojev za prodajo. Tako so bili podaljšani roki plačila v oktobru in novembru za 30 dni, v novembru in decembru smo izvedli akcijo posebne prodaje (kredit, popust), ki sicer ni bila najbolj ugodna za image delovne organizacije, je pa bistveno zmanjšala zalogo, predvsem vrhnjih oblačil, ki jih je bilo po vseh stornih trgovine skupno 20.000 kosov. Danes lahko samo z vidika vremenskih razmer rečemo, da je bila takratna odločitev zelo primerna. Od zunanjih vzrokov, ki so vplivali na prodajo in povečanje predvsem stroškov financiranja, je treba navesti tudi situacijo, ki je nastala po izbruhu afere Agrokomerca (nelikvidnost bank, nemožnost

(Nadaljevanje na 4. strani)

(Nadaljevanje s 3. strani)

plasiranja menic določenih bank, ki so bile na črnem seznamu, itd). Poleg zunanjih pa je seveda treba iskati vzroke za manjšo prodajo tudi znotraj DO. Predvsem je bilo v proizvodnji prisotno zamujanje rokov izdelave ter kvaliteta izdelave. Kot smo že navedli, so bile težave pri kompeltiranju DN zaradi nepravčasne dobave surovine in pomožnega materiala, slabe kvalitete surovin, ki so vseeno šle v predelavo, vendar je bilo v službah priprave proizvodnje storjeno premalo, da bi proizvodnja potekala nemoteno in v skladu z opremljenostjo in usposobljenostjo brigad.

IZVOZ IN UVOZ

Vrednost izvoza v letu 1987 je bila 6,636.167 dolarjev. S tem je bil plan presežen za 3,5%. Struktura je bila enaka kot v prejšnjem letu, to je 91% storitev in 9% klasičnega izvoza, tudi usmeritev glede na trg je ostala v enakih razmerjih. Zaradi nerealne vrednosti dolarja ter nespodbudnih stimulacij je kljub povečanemu izvozu (5,2%) delež celotnega prihodka ustvarjenega izvoza v strukturi padel.

Fizični izvoz je bil za 71.000 kosov manjši kot v prejšnjem letu, najbolj se je znižal izvoz srajc (153.000 kosov), medtem ko se je povečal izvoz bluz in vrhnjih oblačil. Obseg proizvodnje za izvoz skozi minute je bil prav tako nižji za 5%, delež v celotni lastni proizvodnji je bil 45% (1986 47%, planiran 52%).

Plan uvoza ni bil izvršen, vzroki so v razpolagalnih pravicah do ustvarjenih deviznih sredstev, pa zaradi neopravljenih plačil. Vsekakor je najbolj kritičen uvoz opreme, ki ga praktično ni bilo; le 4,7% planiranega.

V primerjavi s prejšnjim letom je bil uvoz v celoti večji za 2,5%, in sicer na račun povečanja uvoza s klirinškega področja.

OSEBNI DOHODKI

Povprečno dosežen neto osebni dohodek na delavca mesečno v letu 1987 je v DO 233.000 din, kar je v indeksu 223 na doseženega v letu 1986. V primerjavi s povprečjem v SRS je zaostanek za okoli 13%, kar je 2% manj kot v letu 1986.

Višina povprečnega osebnega dohodka na delavca po TOZD ni v sorazmerjih, kot so opredeljena v planu glede na programsko zahtevnost in pogoje za delo ter minulo delo.

Vzroki so v drugačni dejanski sistemizaciji, različno doseženih rezultatih, ki pa se v celoti niso odrazili na OD (uporaba korekcijskega faktorja), nihanja v mesečnih izvršitvah plana, nadplanske odsotnosti z dela itd. Prav zaradi tega, ker se vsi ti vplivi odražajo v dveh primerjalnih obdobjih različno po posameznih enotah, indeksna primerjava ni najboljša za izhodišče ocene o primernosti doseženih rasti OD po TOZD. Dokajšnje odstopanje od planiranih razmerij v TOZD Libna in Delta pa je le v doseženih mesečnih planih in iz tega izhajajočih stimulacij.

Tako je TOZD Libna v začetku leta dosegla slabe rezultate, ki so se potem izboljševali in zmanjšali razliko v povprečnem osebnem dohodku, v TOZD Delta pa so se slabi rezultati od začetka leta konstantno slabšali (I. kvartal plan 96,85%, II. kvartal 95,97%, III. kvartal 93,54% in IV. kvartal 87,37%) in s tem tudi povprečni neto OD v primerjavi z drugimi, ki so plan konstantno izvrševali.

V korist neposredne proizvodnje se je v letu 1986 spremenilo tudi razmerje v doseženem povprečnem osebnem dohodku:

	1986	1987
režija	128.241	275.389
neposred. proizvod.	89.941	194.533
razmerje	1,43	1,42

ZALOGE

Kot je bilo pričakovati, se je stanje zalog v primerjavi s preteklim letom povečalo. Skupna vrednost je povečana v indeksu 240, količina pa 139. Predvsem so se povečale zaloge gotovih izdelkov, količinsko za 32%, in surovin, prav tako količinsko za 76%.

Tako so se zmanjšali koeficienti obračanja zalog, tako glede na preteklo leto kot tudi na planirane.

Večja vezava zalog je povečala stroške obresti za kredite za obratna sredstva in večje stroške revalorizacije.

STROŠKI POSLOVANJA

Dosežen delež porabljenih sredstev s 61,5% v celotnem prihodku je večji od planiranega (59%). Skupno so porabljena sredstva za 34% večja od planiranih. Čista poraba osnovnega in pomožnega materiala je za 15% večja od planirane, ostali materialni stroški za 18%. Povečanje do 34% pa izhaja iz revalorizacije porabe in zalog.

Zadnje spremembe načina obračuna revalorizacije so prinesle pozitiven rezultat glede na sistem, ki se je uporabljal pri PO per 30. 9. Razlika je v obračunu revalorizacije porabe materiala in zalog gotovih izdelkov, kar v končni fazi daje ugodnejši rezultat, kot smo ga pričakovali.

Rozina Kum
vodja PA

NAPAD JE NAJBOLJŠA OBRAMBA

poti naše prodaje

V zelo težkih prodajnih pogojih lanskega leta smo se morali še posebno truditi, da smo zmanjšali zaloge do sprejemljivih količin in trenutno smo takorekoč brez zaloge. Za praznični čas okoli 8. marca smo imeli tudi lepo

prodane bluze iz čiste svile, ki pa je, na žalost, prispela prepozno iz uvoza. Da bi pokrili vrzel v proizvodnji, smo uvrstili izvoz, zamik pa nas bo stal, kot rečeno, prodaje 20.000 lepih svečanih bluz, oziroma se bomo morali za te, ki bodo narejene v aprilu, ponovno potruditi, da jih bodo trgovine sprejele. Torej je zelo težko usklajevati prodajo, nabavo in proizvodnjo.

Pričakovati je bilo, po izkušnjah iz lanskega leta, še nadaljnje upadanje prodaje. Vendar se lahko v Labodu pohvalimo s pogostimi obiski kupcev, ki pričakujejo pri nas tudi izvenkolekcijsko ponudbo. Prodaja, ki je narokovala veliko več dela in angažiranja, se lepo obrestuje, seveda pa nam nalaga nove in nove naloge. Ustreči kupcem, priskrbeti pravočasno izdelek, pomeni ogromno dela za nabavo, kreacijo in za prodajo. Posebno ob cilju čim manjših zalog je usklajevanje dela zelo težko. Mimogrede lahko kaj spodleti, pride do zastojev, do težav. Kako ostati na tržišču, kljub znanim težavam, kar se le da prisoten? Zavedli smo se namreč, da je napad najboljša obramba. Pa ne agresiven napad, ampak prisotnost na trgu z zanimivo ponudbo, s kakovostjo, z modnostjo. To je Labodov pogled na tržišče.

Za letos predvidevamo, da bo naša realizacija enaka realizaciji, doseženi v lanskem letu, kar si lahko štejemo za uspeh. Pred nami so velike naloge, kajti, kot rečeno, trgovine so zaključevale zelo previdno in danes je v ponudbi vrzel, ki jo žele mnogi zapolniti z našimi izdelki iz dopolnilne ponudbe. Primerjava z lanskim letom nam kaže zanimivo sliko: lani je bilo ogromno blaga v trgovinah, kupcev pa ne. Danes je, trenutno, situacija povsem obrnjena. Ponovno so tu kupci, trgovine pa so — iz prevelike opreznosti — ostale brez primerne ponudbe.

Kar se tiče zaključevanja, lahko povemo, da so kupci s kolekcijo zadovoljni. Cene so sicer visoke, zaključevanje pa poteka v pričakovanih količinah. Kot rečeno, je precej poudarka na sproti ponudbi, zato smo za kolekcijo pričakovali nekoliko zmanjšanje. Vrhnjih oblačil in srajc bomo v tej kolekciji prodali 80%, bluz pa nekoliko manj, 60%. Preostalo gre na račun dopolnilnega programa, ki je prav pri bluzah že dodobra uigran.

Ob tem je treba poudariti, da je naš koncept izdelave kolekcije pravilen. Gre za tesno prepletanje treh ključnih dejavnikov: nabave, kreacije in prodaje. Usklajenost med temi tremi akterji da zagotovo lahko pravilen, dober rezultat. Seveda pride pri delu do trenj, vendar so to ustvarjalna trenja, ki dajo novo kvaliteto, kar je v skupnem interesu delovne organizacije. Ker imamo dobro izbran proizvodni program in tudi nov sistem nagrajevanja naših trgovskih zastopnikov, od katerih terja situacija na trgu veliko angažiranj, menim, da bo prodaja dosežena v planiranih količinah in vrednostih. Če bo seveda tudi vse ostalo teklo po začrtani poti.

ne zmanjševati obsega, ampak dvigati kakovost vsebin

Lani smo izdali 19 številčk našega glasila. Med temi je bila ena posebna številka, namenjena usklajevanju naših samoupravnih splošnih aktov; ta je izšla na šestih straneh. Dve številki sta bili dvojni, po 16 strani sta obsegali, šest številčk je izšlo na 12 straneh in osem številčk na osmih straneh. Skupaj smo torej lani izšli na 174 straneh, kar je največ doslej, če odštejemo naše jubilejno 1984. leto.

In cene? Lansko leto je stala povprečna številka Laboda 270 dinarjev. Glasilo se seveda, vzporedno z ostalim naraščanjem cen, draži. Zato ni vseeno, kaj napišemo vanj. Vsebine morajo biti »naše«, prave. Pisanje zaradi pisanja je danes preveliko razkošje. Zato se moramo naučiti razmišljati bolj racionalno. Glasilo je naše osrednje informacijsko sredstvo na ravni delovne organizacije, nas povezuje in po svoje naj bi nas tudi izobraževalo.

Med objavljenimi vsebinami smo namenili največ prostora temam o gospodarjenju (22%), samoupravi (13%), družbenopolitičnim organizacijam in družbenemu standardu (po 10%), dogajanju v branži (9% vsebin), kadrovanju in izobraževanju (7%), splošnih tem smo imeli 6%, kulturi smo namenili 5%, odstotek manj športu itd. Uspelo nam je čez celo leto objavljati nekaj rednih rubrik. Odmevne so naše Bucike in ankete, tu pa so še predstavitve in pogovori ter šopek modrosti.

Lani smo imeli nekoliko bolj živahno dopisniško mrežo. Blizu 40 odst. naslovov so prispevali naši dopisniki, kar je še posebno razveseljivo. Premalo pa so pisali tisti, ki so dolžni obveščati.

In kako bomo letos z našim glasilom razvijali obveščanje na ravni delovne organizacije? Če to v samih temeljnih organizacijah ni razvito, ni dobro, potem je seveda posledice čutiti tudi v glasilu. Prva naloga je razvijati obveščanje v lastnih okoljih, kjer je toliko specifičnosti, o katerih je tudi treba govoriti. Poleg ustaljenih oblik še vedno premalo uporabljamo razglasne postaje. Te bi se morale razviti v redne interne radijske oddaje, za katere pripravljamo prispevke z ravni de-

lovne organizacije v našem uredništvu, sicer pa so tu odgovorni v tozidih, da poskrbe za dober pretok nujnih lastnih informacij.

Kot rečeno, se glasilo naglo draži. Vendar ga ne bomo zmanjševali. Tak korak bi bil kratkoviden. Izhajali bomo tritedensko na predvidenih osmih straneh, če ne bodo tekoča gibanja narokovala širše številke. Racionalno se bomo obnašali pri vsebinah, pri kakovosti teh. Časopis bo dober, če se bomo v nastajanje vključevali vsi; če bo pravočasna informacija o določenem dogodku na prvem mestu; če bomo pošteno spregovorili o naših težavah in o naših uspehih; če bo časopis zares tudi naša tribuna...

Bojan Herbst, predsednik IO OOS v enoti Commerce.

sindikat v enoti commerce

Tudi v osnovni organizaciji sindikata v enoti Commerce v Ljubljani so izvolili novo vodstvo, ki vam ga danes predstavljamo: Bojan Herbst — predsednik
Milica Stupar
Nataša Pajek
Mihaela Lavrič
Marica Juvan
Magda Moravčević

spremembe zakona o združenem delu

O predlogih sprememb in dopolnitvev zakona o združenem delu smo v našem glasilu že med javno razpravo veliko pisali. V začetku letošnjega leta pa je stopil v veljavo zakon o spremembah in dopolnitvah ZZD, kar narokuje pripravo programa za usklaje-

vanje naših aktov z novostmi. S temi želimo delavce Laboda še enkrat seznaniti, zato v skrčeni obliki predstavljamo nekaj teh sprememb, ki delavce neposredno najbolj zadevajo. Gradivo je pripravil sindikat:

I. USKLAJEVANJE SAMOUPRAVNIH SPLOŠNIH AKTOV

Organizacije združenega dela, druge samoupravne organizacije in skupnosti morajo uskladiti svoje samoupravne splošne akte z določbami zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o združenem delu v roku 18 mesecev po njegovi uveljavitvi. V ta namen je potrebno pripraviti program. Program v DO s TOZD naj bo sestavljen iz dveh delov, in sicer:

1. preverjanja ustreznosti sedanje samoupravne in poslovne organiziranosti in oblikovanja predlogov za morebitne spremembe, kar zahtevajo spremembe zakona o združenem delu, ki se nanašajo na krepitev vloge DO (nastopanje v pravnem prometu pri prodaji proizvodov in storitev, žiro račun, razpolaganje z družbenimi sredstvi);

2. usklajevanja samoupravnih splošnih aktov, ki naj obsega
— analizo skladnosti oziroma ustreznosti določb vseh samoupravnih splošnih aktov OZD z zakonom in glede na druge potrebe in interese delavcev,

— pripravo sprememb in dopolnitev samoupravnih splošnih aktov, opredeljeno z nosilci in roki.

V enovitih DO program obsega samo usklajevanje samoupravnih splošnih aktov. V DO s TOZD je smotno, da se pripravi enoten program. Program morajo pripraviti poslovodni delavci oz. strokovne službe, prav pa je, da se v njegovo pripravo vključijo tudi osnovne organizacije zveze sindikatov. Predlagamo, da se k pripravi programa pristopi čimprej, k samemu usklajevanju aktov pa, ko bo usklajena s spremembami zakona o združenem delu republiška zakonodaja. Program je potrebno sprejeti na pristojnem samoupravnem organu.

II. SPREMEMBE MEDSEBOJNIH DELOVNIH RAZMERIJ

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o združenem delu prinaša na področju medsebojnih delovnih razmerij vrsto novosti. Njihov cilj je predvsem zmanjšati brezposelnost in povečati odgovornost za izpolnjevanje delovnih obveznosti. Med novostmi omenjamo naslednje:

1. Za opravljanje del in naglo se lahko določita le dve zaporedni stopnji strokovne izobrazbe. V takem primeru ima prednost pri izbiri kandidat z višjo stopnjo strokovne izobrazbe, če izpolnjuje tudi druge pogoje.

2. Poskusno delo lahko traja do 6 mesecev.

3. OZD so dolžne v skladu s samoupravnim splošnim aktom in zakonom sklepati delovno razmerje s pripravniki, sicer morajo plačevati pri-

(Nadaljevanje na 6. strani)

(Nadaljevanje s 5. strani)

spevek za odpiranje novih delovnih mest.

4. Poslovodni organi oz. delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi lahko odločajo o začasni razporeditvi delavca na druga dela in naloge, o delu prek polnega delovnega časa, o odobritvi odsotnosti z dela, o izrekanju ukrepov za lažje kršitve delovnih obveznosti, o začasni odstranitvi delavca z dela in dajejo mnenja o prispevku delavca pri delu.

5. Dana je možnost skrajševanja tedenskega delovnega časa od 42 na 36 ur za delavce, ki delajo na zelo težkih delih in nalogah ali na delih, ki se opravljajo v slabih razmerah, če delajo v treh ali štirih izmenah. Skrajševanje delovnega časa bo urejeno z zakonom.

6. Dane so večje možnosti prerazporejanja delovnega časa.

7. Izrazito se zaostrojuje odgovornost za neizvrševanje delovnih obveznosti, na kar še posebej opozarjamo. Zakon določa 11 kršitev, ki jih bo potrebno konkretizirati v samoupravnih aktih, za katere disciplinska komisija mora obvezno izreči ukrep prenehanja delovnega razmerja. Te kršitve so:

— neizpolnjevanje delovnih obveznosti;

— nezakonita uporaba družbenih sredstev;

— neizvrševanje ukrepov, ki jih je dolžan izvršiti poslovodni organ oz. delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v okviru svojih pooblastil;

— zaporedno nedoseganje rezultatov dela iz neopravičenih razlogov v obdobju treh mesecev v teku enega leta;

— kršitev določil predpisa oz. samoupravnega splošnega akta o varstvu pred požarom, eksplozijo, elementarnimi nesrečami ter škodljivem delovanju strupenih in drugih nevarnih snovi;

— kršitev določil samoupravnega

splošnega akta o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti;

— opustitev določenih ukrepov za varstvo delavcev pri delu;

— zloraba položaja ter prekoračitve danega pooblastila;

— izdajanje poslovne, službene ali druge z zakonom ali samoprисpevnim aktom določene tajnosti;

— odsotnosti z dela zaradi zlorabe pravice do izrabe bolniške odsotnosti;

— neizvrševanje ukrepov za zaščito in izboljšanje človekovega okolja.

Obvezen izrek ukrepa prenehanja delovnega razmerja je predpisan tudi za 3 zaporedne neopravičene izostanke z dela in za 5 neopravičenih izostankov v roku 12 mesecev. V vseh naštetih primerih se mora izreči ukrep prenehanja delovnega razmerja ne glede na obliko krivde, torej, ali delavec krši naklepno ali iz malomarnosti, izvršitve ni dopustno pogojno odložiti.

8. Disciplinski ukrepi so po teži drugače razporejeni. Sledijo si opomin, javni opomin, denarna kazen, razporeditev na druga dela in naloge, prenehanje delovnega razmerja. Denarna kazen lahko znaša do 15 odst. povprečnega osebnega dohodka v zadnjih treh mesecih in lahko traja do šest mesecev. Izvršitev denarne kazni ni več možno pogojno odložiti. Pogojno se lahko odloži izvršitev ukrepa razporeditve na druga dela in naloge in prenehanje delovnega razmerja.

9. V disciplinski komisiji ni več zunanega člana.

10. Skrajšani so zastaralni roki.

11. Pri prenehanju delovnega razmerja je več novosti, med njimi tudi, da delavcu preneha delovno razmerje, če ne pride na delo 7 zaporednih delovnih dni, o razlogih pa ne obvesti svoje organizacije, in da delavcu preneha delovno razmerje po zakonu, ko izpolni pogoje za upokožitev, ne samo po delovni dobi, ampak tudi po starosti (ženska 60 let, moški 65 let in vsaj 15 let zavarovalne dobe).

letošnji dobitniki internih priznanj

LOČNA:

Vera Hočevar
Marija Klobučar
Darja Negovanovič
Milan Perše

LIBNA:

Stanislav Drobnič
Jožefa Frankovič
Terezija Kostanjšek
Marija Perce

DELTA:

Štefka Cajšek
Anica Horvat
Rozika Kumer
Danica Kumer
Marija Krničar
Silva Lapornik
Danica Podgoršek
Slavko Žunkovič

TEMENICA:

Nada Papež
Milena Jaklič
Vera Ratajc
Milena Erjavec
Ana Fortuna
Jelka Hauptman

TIP-TOP:

Hadjo Bajramović
Anton Bernik
Ana Metelko
Angelca Šturm
Zdenka Ristič

ZALA:

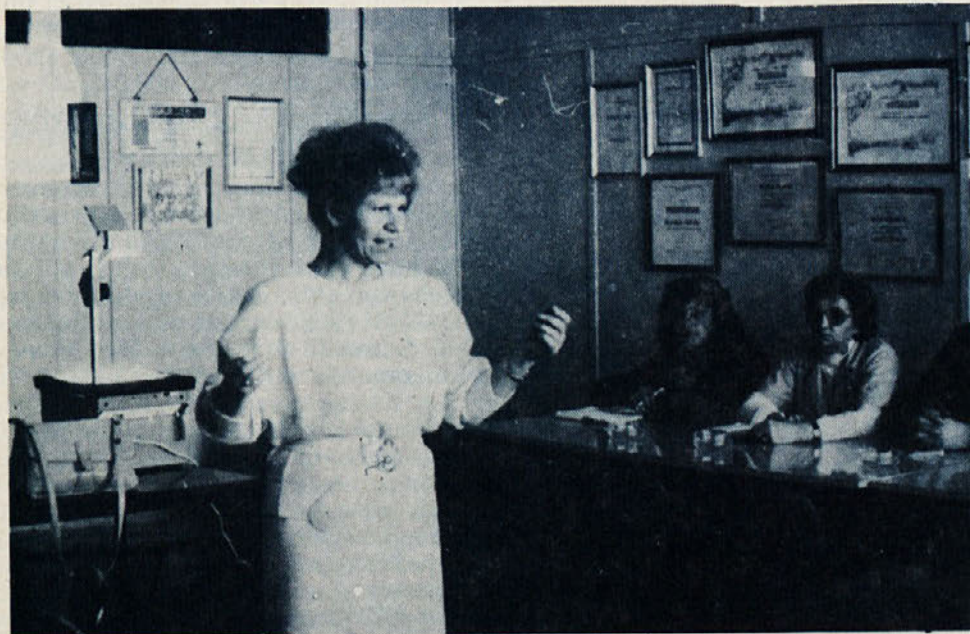
Jožica Šubic
Metka Peternel
Elvira Namar

COMMERCE:

Božo Hrovat
Jože Tomšič

DSSS:

Božena Golob
Darinka Antončič

Prof. Vida Varga je pripravila za delavce Laboda že vrsto zanimivih predavanj s področja psihologije dela, pedagogike, vodenja in podobnih vsebin, za katere vedno znova ugotavljamo, da nam manjka znanja. Posnetek je nastal na predavanju v Delti.

naš praznik

Kot bi mignil, je leto naokoli in zopet je tu 8. marec. Čestitali bomo našim jubilarantom in sodelavcem, ki prejmejo interna priznanja. Tokrat je v Labodu 120 jubilarantov. Med temi je 69 z deset let delovne dobe, 29 z 20 let delovne dobe in 22 jubilarantov, ki praznujejo 30 let delovne dobe v Labodu.

V Delti je 22 jubilarantov, v Libni 27, v Ločni 13, v Commercu 26, v DSSS 44, prav toliko v Tip-topu, 6 jubilarantov ima Temenica in 4 Zala. Največ tridesetletnikov ima Tip-top, kar 7 jih je. Sledi Commerce, ki ima 5 tridesetletnikov, 4 so v Libni, trije v Delti in ena jubilarantka s 30 let delovne dobe je v Zali. Temenica in DSSS tokrat nimata najvišjih jubilarantov.

DELTA Ptuj

10 let

1. MARIJA BONE
2. MARIJA FRIDAUER
3. IRENA GAŠPARIČ
4. STANISLAVA POLANEC
5. ANICA ŠALAMUN
6. MARIJA ŠKRILA
7. VERA ŠUMENJAK
8. JERICA TOPLAK
9. MARIJA ZAVEC
10. VANJA ZEMLJIČ
11. JOŽICA WAISBAHER
12. TEREZIJA SOVDAT

20 let

1. JOŽICA BELŠAK
2. MARIJA ČAPUTA
3. ERIKA ISKRA
4. CIRILA IVČETIČ
5. LJUDMILA PETROVIČ
6. MARJANA VIDOVIČ
7. DARINKA VRBNJAK

30 let

1. ANICA HRENKO
2. ANICA MAJER
3. MARIJA PETEK

LIBNA Krško

10 let

1. ALENKA ROŽMAN
2. MIRVETA HODŽIČ
3. NADA JEVŠNIK
4. IRENA NOVAK
5. MITKO PIRMAN
6. MIRJANA DVORANČIČ
7. JOŽE SRBČIČ
8. MIRA ŠKODA
9. VIDA GRADIŠAR
10. IVANKA ZORIČ

11. ANTON NAGRAGLAV
12. MARIJA ZORIČ
13. CVETKA FERLIN
14. JOŽE FLORJANC

20 let

1. MAJDA KRŽAN
2. JOŽICA BENJE
3. MARIJA FELICIJAN
4. MARIJA KRALJ
5. MARIJA PAVLOVIČ
6. ANICA SOKOLOVIČ
7. FRANČIŠKA ZORIČ
8. IRENA LEVIČAR
9. MARIJA ŠKET

30 let

1. REMI BLAŽEKOVIČ
2. ANICA JURŠIČ
3. MARIJA ZORKO
4. KRISTINA ZAGORC

LOČNA Novo mesto

10 let

1. MARJETKA HROVAT
2. ANICA JERIČ
3. MARIJA KOŠMRL
4. JOŽE TEKSTOR
5. NEVENKA TURK

20 let

1. MARIJA FINK
2. MILKA GAZVODA
3. ROZALIJA LUZAR
4. MARTA MIŠURA
5. DANICA ZUPANČIČ
6. ANICA ŽAGAR

30 let

1. JOŽICA AVSENIK
2. FANIKA UDOVČ

COMMERCE Novo mesto

10 let

1. IRENA BROMŠE
2. METKA GRAMC
3. TATJANA KALČIČ
4. MARIJA KASTELIČ
5. BOJANA KINČIČ
6. MAJDA KLAKOČAR
7. ANTON KOSTANJŠEK
8. DRAGO KOVAČIČ
9. PAVLA KRALJ
10. MILIČ MARINKOVIČ
11. ALENKA MUŠIČ
12. JOŽE NOVAK
13. IVAN OBERČ
14. SRBOLJUB PETROVIČ
15. ANDREJA ŠVEJGER
16. FANIKA VOGRINC

20 let

1. ANTON HROVAT
2. ALOJZ KINK
3. SLAVKA MATKO
4. BOŽO ŠUŠTERŠIČ

30 let

1. MATEJA MAJERLE

TEMENICA Trebnje

10 let

1. DANICA AVGUŠTINČIČ
2. DRAGICA SINUR
3. MARIJA ŠTRICELJ
4. NADICA ZUPAN

20 let

1. IVANKA FEMEC
2. DANICA JANC

TIP-TOP Ljubljana

10 let

1. MILAN GREGORIN
2. ŠTEFKA MEKE
3. VIDA STRNAD
4. SAMO ŽARGI

30 let

1. JANEZ UPELJ
2. MAJDA CELIČ
3. TEREZIJA DOLMOVIČ
4. FRANC MARN
5. HERMINA MIHELIČ
6. MIRA POJE
7. IVAN ULČNIK

TOZD »ZALA« Idrija

10 let

1. BLAGICA BIZJAK
2. ANA MARCOLA
3. MIROSLAVA REJC

30 let

1. VERONIKA MURAVEC

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

10 let

1. ANTON BOGOLIN
2. SLAVICA BOGOLIN
3. MILKA BOŽIČ
4. MARICA BOŽINOVIČ
5. MIRAN JENKO
6. LIDIJA JEŽ
7. FANIKA MAKŠE
8. MIRA PLESKOVIČ
9. CVETKA SEBANC
10. ZDENKA ZUPANČIČ

20 let

1. CILKA ŠIMC

COMMERCE, enota Ljubljana

10 let

1. NUŠA KOŽUH

30 let

1. ALOJZ BOSTNER
2. ANTON BRATOŠ
3. JOŽE MIRIČ
4. JOŽEF TOMŠIČ

DELTA

Anica Hrenko se je v Delti zaposlila pred 30 leti. Njeni delovni začetki so bili v likalnici, nato je 6 let delala kot lepilka, oziroma opravljala ostala ročna dela. Od leta 1965 dalje pa opravlja dela in naloge zlagalke gotovih izdel-

Anica Hrenko — 30 let v Delti

kov. Na vprašanje, kakšne so razlike pri delu zlagalke, ko je začela in danes, odgovori, da velike. Takrat so bile še likarice, saj so morale cel izdelek polikati. Izdelek so tudi škrobile. Danes je delo bolj razdeljeno, izdelek se lika na ajaksu, zlasti srajca, zato je tudi naziv del drugačen, in sicer »zlaganje«. Tako kot se šiviljam pozna menjava modelov, je to prisotno tudi pri zlagalkah.

(M. M.)

Marija Petek se je v Delti zaposlila 1958. leta. Priučila se je za delo šivilje, ki ga opravlja že 30 let. Z delom, pravi sogovornica, je zadovoljna, vendar pa meni, da se od šivilje vedno več zahteva. Zlasti starejše delavke težko zmo-

Marija Petek — 30 let v Delti

rejo takšen tempo dela. Pravi, da so osebni dohodki prenizki, saj življenjski stroški tako hitro naraščajo, da komaj zmore poravnati obveznosti, kot so: stanarina, kúrjava, elektrika.

(M. M.)

Anica Majer — 30 let v Delti

Anica Majer, po poklicu KV šivilja, se je v Delti zaposlila pred 30 leti. Kot sama pravi, je delala v šivalnici različne operacije. V stari Delti je delala tudi kot krojačica, od leta 1980 dalje pa opravlja dela in naloge pregledovalke izdelkov. Meni, da so pregledovalke premalo plačane za svoje delo, saj je njihovo delo zelo odgovorno. Pravi, da smo v prejšnjih letih znali ceniti to delo, saj ga je lahko opravljala le kvalificirana šivilja. Danes je to delo razvrednoteno prav zato, ker ga lahko opravlja vsak.

(M. M.)

TEMENICA

Dragica Sinur: »Po končani šoli v Sevnici sem se zaposlila v Temenici kot šivilja. Najprej sem opravljala enostavnejša dela, nato pa sem pred šestimi leti postala šivilja 1. Kasneje sem bila prerazporejena na dela in naloge brigadirja 1. To delo sem prevzela z veliko odgovornostjo in zares težko. Ko danes premišljuje, še vedno trdim, da bi bila raje šivilja. Ob doseganju višje norme bi bila v istem položaju in ne bi imela toliko skrbi. Ker nimam potrebne izobrazbe za brigadirko, me

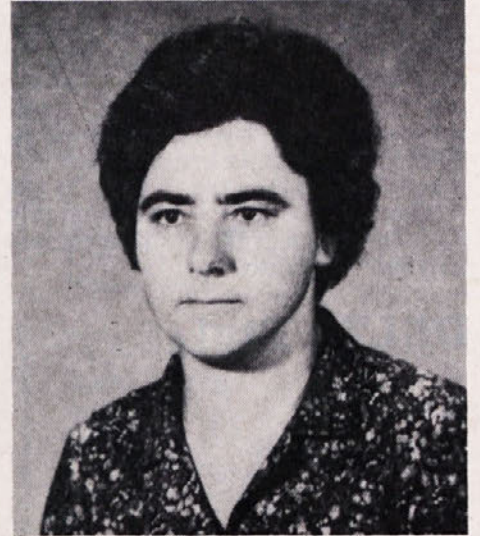
Dragica Sinur, Temenica

je tozd napolnil na šolanje ob delu, kar zahteva dodatne napore. Glede dela in življenja v tozdu menim, da je vedno težje, saj se zaostrejejo kriteriji tako glede kvalitete kot norme. Delo je vse bolj zahtevno, razmere za delo pa se skoraj niso izboljšale.«

(B. S.)

LOČNA

Fanika Udovč je pred 30 leti začela v krojilnici, nadaljevala pa je s šivanjem. Po desetih letih za šivalnim strojem je postala servirka. In danes pravi, da

Fanika Udovč, Ločna

sploh ne bi znala več sedeti vseh osem ur. Za leta, ki so pred njo, si želi, da bi jih »oddelala« zdrava in zadovoljna in da bi bilo tudi v naprej tako, kot je bilo doslej.

Jožica Avsenik je začela v krojilnici in tu je še danes. Sprva si je želela postati šivilja, toda ko je to poskusila, je ugotovila, da ji šivanje le ne gre tako od rok. Zato pa je toliko bolj zadovoljna v krojilnici. Stoječe delo je ne moti in nima nobenih težav. Vendar pa ji je 30 let dela le nekoliko načelo moči in pravi, da nima več toliko energije, kot je je premogla nekoč.

Jožica Avsenik, Ločna

TIP-TOP

Hermína Mihelič je po dveh letih in pol dela za šivalnim strojem prevzela odgovorno delo brigadirke, ki ga opravlja še danes. Ob tem je pomagala vzgajati mlade šivije in sodelovala v raznih organih upravljanja in družbenopolitičnih organizacij. Spominja se, da je bila predsednica komisije za nagrajevanje v najbolj kočljivih časih,

Hermína Mihelič — 30 let dela v Tip-topu

dvakrat predsednica delavskega sveta, pa še in še bi lahko naštevali. Kar pa se tiče njenega osnovnega dela, se spominja, da je prav njena brigada prva začela z izvoznimi modeli in da je v vseh teh letih delala tako rekoč prav vse — od plaščev do tankih ženskih oblek. Delo jo je izčrpalo in misel na upokožitev je vse slajša...

DSSS

Cilka Šimc je polnih 20 let zaposlena v kuhinji tozdov Ločna, Commerce in DSSS. Ko je prišla »k hiši«, seveda še

Cilka Šimc — 20 let v kuhinji

nismo bili tako razvajeni, pa tudi takih malic še nismo imeli. Sprva so bile suhe malice, kasneje pa se je začelo za tiste čase pravo razkošje, ki je prihajalo med delavke Laboda v obliki enolončnic. Cilka pripoveduje, da je k enolončnicam včasih dodala še kak puding ali drug priboljšek. Za kuharico se je odločila zato, ker večje izbire za šolanje takrat niti ni bilo. Končala je gostinsko šolo in prišla v Labod. Sprva je imela deljen delavnik, štiri ure dopoldne in štiri ure popoldne. Kasneje, ko se je z delom dodobra spoprijela in ga z veseljem opravljala, pa si je zaželela še kaj več, še kaj drugega. Vpisala se je na višjo komercialno šolo, naredila nekaj izpitov, potem pa je morala tako zelen študij prekiniti, ker je bil na poti tretji otrok in začeli so z gradnjo hiše. Tako je še vedno med lonci in med nami, ki jo imamo vsi radi zaradi njene preprostosti, poštenosti in prisrčnosti.

ZALA

Vera Murovec je začela leta 1958 v Modnih oblačilih v Žireh kot že izučena šivilja. Takratna Modna oblačila so doživela lik vidácijo, zato jo je pot

Vera Murovec, Zala

zanesla v Idrijo, kjer se je prav takrat formirala enota iste delovne organizacije, ki se je nato preimenovala v Tip-top Ljubljana. V naši enoti je pričela z delom na delih in nalogah brigadir, ki ga je vestno opravljala vse do lanskega leta, nakar je zaradi boleznj prevzela druga dela in naloge. Ob visokem jubileju, 30-letnici, ji sodelavci tozda Zala iskreno čestitamo.

(T. H.)

LIBNA

Marija Felicijan, že pred 20 leti kot industrijska šivilja: »Delo za strojem me je veselilo, zato sem se kljub temu, da je delo zelo naporno, odločila za ta poklic. Delo pred 20 leti in danes ni za primerjati, ker normo zaradi velike zahtevnosti zelo težko dosežeš. Vča-

Marija Felicijan, Libna

sih sem dosegla po 150%, danes pa normo komajda presežem. Najbolj sem zadovoljna, če sama ustvarim minute, brez kakih dodatkov oz. bonifikacij, ker vem, da je to moje. Motijo me tudi številne menjave v zadnjem času, kar je razumljivo, da narekuje trg, trend mode itd. Zaradi preobremenjenosti, napetosti na delu, ni pravega zadovoljstva, kot je bilo to včasih; gremo samo še v službo in domov, včasih pa je bilo več zabav, večje razporeženje v brigadah, skratka, tudi ni bilo take strogosti. Naj povem, da bo potrebno na področju norm kaj postoriti, ker bo sicer zadovoljstvo še manjše,« pravi Felicijanova. Kljub naporom v službi in doma je vedno našla čas tudi za delo v organih upravljanja, tako je bila aktivna kot član disciplinske komisije (predsednik), delegat zboru združenega dela itd.

(M. Š.)

Tina Zagorc se je zaposlila v Labodu pred 30 leti v obratu Kostanjevica kot industrijska šivilja. Zaradi prizadevnosti in uspešnosti pri delu je kmalu napredovala za kontrolorko izdelkov, pomočnika brigadirja. Mlajšim generacijam je znala pokazati pot v pri-

(Nadaljevanje na 10. strani)

Tina Zagorc, Libna

(Nadaljevanje z 9. strani)

hodnost, pristop in način dela, zato jim je bila velik zgled pri uvajanju. Tako danes opravlja dela in naloge brigadirja likanja. »Z delom sem še kar zadovoljna, vendar hitri tempo dela in zahtevnost se precej razlikuje od začetkov v Kostanjevici. V onih časih je bilo zadovoljstvo večje, večja složnost, tako smo radi prihajali na delo pa tudi z osebnimi dohodki smo bili še kar zadovoljni. Danes pa se mi zdi, da je tega vse manj, da smo za tako odgovorno delo premalo nagrajeni.« S svojim delovnim okoljem je zadovoljna. Poleg svojega dela je vedno našla in najde čas za delo v organih upravljanja in DPO. Tako je bila aktivna v sindikalni organizaciji, raznih komisijah in še zlasti danes kot podpredsednik delavskega sveta. Mnenja okolja in povratne informacije zna pravilno in pravočasno prenašati, zato uživa ugled in spoštovanje.

(M. Š.)

COMMERCE

Jože Tomšič letos prejema priznanje za 30 let dela in še interno priznanje. Izučen krojač je, delal pa je tako rekoč vse. Danes je pri »finih« šablonah. Aktiven je bil v mnogih organih,

Jože Tomšič

saj ga sodelavci cenijo kot resnicoljubnega, delovnega in odkritosrčnega. Sam pravi, da nima pravih talentov za družbenopolitično delo, predvsem pa meni, da v proizvodnji ni časa za to. Dalo pa bi se marsikaj doseči, toda kaj, ko delo venomer priganja...

Jože Mirič je v teh 30 letih delal vse od A do Ž. Rad opravlja svoje delo v krojilnici, ki jo je včasih tudi vodil, boli pa ga, da je sama stroka vse bolj zapostavljena in da dajemo premalo za razvoj.

Tone Bratoš je po poklicu krojač in trgovec. Ko se ozre na svojih 30 let, meni, da je v enoti Commerce veliko znanja in strokovnosti, na žalost pa se delavci danes sprašujejo, kakšna bo

usoda v bodoče. Meni, da imajo premalo informacij in da bi se enota morala obdržati.

Lojze Bostner je vodja skladišča gotovih izdelkov programa VO in po poklicu krojač, kasneje pa je naredil tudi trgovsko šolo. Delal je v raznih oddelkih, od šivanja do nabave, in sedaj je v skladišču. Tako je teh 30 let spletenih iz mnogih izkušenj, iz veselih in žalostnih trenutkov, iz vsega, iz česar je pač življenje.

Lojze Bostner

pomagali smo urški

Gotovo ste v Jani prebrali žalostno zgodbo o mali Urški Kokalj, ki se mora zdraviti v Londonu, saj ji le tamkajšnji strokovnjaki zagotavljajo ozdravitev. Ker je njena usoda prizadela tudi nas, smo se v tozdu in enoti Commerce odločili pomagati. Ker pomoč ni bila mogoča drugače kot v denarju, smo za naslednji obisk zdravnika uspeli zbrati 208.570 lastnih sredstev in 50.000 din iz skupne porabe, v enoti Commerce v Ljubljani pa 58.000 din lastnih sredstev in 20.000 z računa OO ZS tozda Commerce.

Poleg sredstev smo poslali Urški tudi pismo z našimi željami za skorajšnjo ozdravitev, za kar in pa za darovana sredstva se nam je presrečna družina Kokalj telefonsko zahvalila in nas obvestila, da obstajajo velike možnosti za ozdravitev. Z ozirom na standard tekstilnih delavcev sem bil pred akcijo malo v skrbeh, a so le-ti z darovanjem dokazali, da je vsak dvom odveč, takoj so se odzvali in dokazali svojo humanost, plemenitost in pripravljenost pomagati bližnjemu v nesreči.

Za darovana sredstva vsem darovalcem še enkrat iskrena hvala.

SAMO ŽARGI

zakaj število krvodajalcev upada?

Krvodajalstvu posvečamo premalo pozornosti. Leta je bilo to v naraščanju, ljudje so se samoiniciativno odločali za najhumanejšo gesto — za darovanje krvi. Enkrat na leto smo se spomnili naših darovalcev in jim na interni svečanosti podelili priznanja, včasih pa je bil tu še izlet. V novomeški občini je letni plan pridobljene krvi naravnani na 20% zaposlenega prebivalstva občine.

Iz poročila o realizaciji krvodajalskega plana za leto 1987 je razvidno, da je krvodajalcev in krvi čedalje manj. Primerjalno z letom 1986 je bilo v 1987. letu 508 krvodajalcev manj, kar pomeni 152 litrov krvi (če vzamemo, da bi vsak krvodajalec dal poprečno 3 dcl krvi). Kar 16 organizacij je, ki bi ob 100% realizaciji prispevale okoli 100 krvodajalcev, a se v akciji leta 1987 ni vključil niti eden. V 25 organizacijah so izpolnili plan manj kot 50%, v 18 organizacijah pa od 50 do 100%.

Podatki so zaskrbljujoči, saj kažejo krepko upadanje krvodajalstva, predvsem se ne vključujejo novi krvodajalci.

Tudi za letos načrtuje občinski odbor RK Novo mesto, da bo kri darovalo okoli 5.500 krvodajalcev. Da bi dosegli zažrtano, naj bi tudi osnovne organizacije sindikata spodbujale to humano dejavnost. Prav na novomeškem področju je poraba krvne plazme velika, saj so številne prometne nesreče na avtocesti zahtevale ogromne količine darovane krvi.

bucika

Koliko modrosti je okoli spoštovanja časa. Modrosti pa so zrastle na izkušnjah, ki jih mi še vedno ne znamo ali pa nočemo spoštovati. Nič nam ne pomeni rek, da je čas zlato, ali da je točnost lepa čednost. Kajti predvsem z delovnim časom razmetavamo, da je kaj.

Naši sestanki se vse pogosteje začenejajo kake četrt ure kasneje kot piše na vabilu. Vse redkejši so tisti, ki so točni. In vse bolj pogosto izpadejo smešni. Kajti, imajo že čas, da prihajajo točno. Večina ima še toliko drugega za opraviti, toliko nujnih zadev, prepotrebnih

itd., itd., da enostavno ne morejo priti točno. In ker slabi zgledi vlečejo, je vse manj tistih, ki pridejo ob dogovorjeni uri. Zato ni odveč ideja, da bi naše sestanke začeli sklicevati četrt ure pred »uradnim terminom«, da bi končno zopet lahko začeli kot se spodobi. Pretehtati je treba le čas — ali bo četrt ure zadostovalo, ali bi bilo potrebno več rezerve.

Toliko o problemih posameznikov, ki prehajajo v množičnost. O našem odnosu do delovnega časa, do sodelavcev, do dogovorjenega. O koordinaciji sestankov, sklicevanju teh, vodenju in še čem pa bi potrebovali še kak zapis. Vabljeni ste k razmišljanju...

mala anketa o kulturnem življenju pri nas

MARIJA ZIDAR, likalnica, Temenica: »Včasih smo imeli več kulturnih prireditev v tozdu. Poslušali smo kak pevski zbor, recitacije. Želela bi si še več tega, saj človek sam nima priložnosti ne volje, da bi hodil po prireditvah. Če bi šli kolektivno, bi šla tudi jaz. Tako pa ne vem, če bom kdaj videla Cankarjev dom od znotraj...«

MARIJA TRATAR, Temenica: »Samo na delo in na norme mislimo. Pri tem pa izgubljam poslušanje za kaj lepega. Včasih, pred mnogimi leti, smo šli vsaj v kino, sedaj v Trebnjem še tega ni

Marija Tratar, Temenica: »Vsi skupaj premalo damo na kulturo in s tem veliko izgubljam.«

redno. Vidim, da ima kar nekaj delovnih organizacij abonmaje za svoje delavce, gredo v gledališče, na koncerte v Ljubljano. Dobro bi bilo bolj popopstriti kulturno življenje, da ne bomo pozabili na vse dobro in lepo.«

MARIJA PATE, Temenica: »Mislim, da je glavno delo. Brez vsega se da zdržati, brez osnovnega, denarja, pa ne. Preveč moramo delati, zato ni časa za kulturo, pa tudi interesa ne.«

MARIJA MOLTARA, Temenica: »Sem šele kratak čas v Temenici. V šoli je bilo kulturnemu življenju posvečene veliko pozornosti, zato to pričakujem tudi v delovni organizaciji.«

MILENA JAKLIČ, Temenica: »Veliko bi morali postoriti za kulturo. Človek jo potrebuje, saj ne more in ne sme samo garati. Tudi okolico bi morali polepšati, poskrbeti za čistočo, za slike na stenah, potem pa še za kaj več. Brez negovanja kulture ne gre.«

STANKA KIKELJ, Tip-Top: »Premalo kulture je med nami. Včasih je bilo poskrbljeno vsaj za kakšne vstopnice za predstave. Ker je življenje vse težje, so odnosi vse bolj napeti in na vsakem koraku nam manjka kulture v najširšem smislu.«

URŠA LAMUT, Tip-Top: »Ob praznikih pogrešam kulturne nastope, mislim pa, da bi bilo nujno polepšati delovno okolje, da bi se človek drugače počutil, bolje delal in se lepše obnašal.«

LUBICA NENADIČ, Tip-Top: »Samo hitimo in za nič drugega se ne vpra-

Ljubica Nenadič, Tip-top: »Kulturne dobrine so postale zelo drage in nam že težko dosegljive. Zato menim, da bi moral sindikat kako pomagati, da nam bi bile bliže.«

šamo. Same kulturne dobrine pa so postale tako drage, da človek ne sega po njih. Zato bi moral sindikat poskrbeti, da nam bi bile dostopnejše.«

MODNA KREACIJA JE V ZAMETKU VIZIJA

Tvorci je v njih največ svobode in tako tudi največ prostora za domišljijo. Osvobodilni modnega kreatorja, njegove občutljivost, znanje, ustvarjalna energija in čutilna občutljivost najbolj lakonno in neodbramljivo sanja in skici, ki se nabirajo na njegovih detajlih. Tu se srečujeta kreativna inženir in ravnatelj, raka polnega v drzno držo, med strogo in teško kroje se mimogrede pričlove detajli, o katerih se jih, kot da se po škratovsko izumirajo iz ustvarjalnih sanj. Modni kreator je, kadar se stičeja nad besno postopoma, zelo blizu skiciraju ali kiperju.

Privedemo si kak in postavimo to kolidno podobo v svet modne konvencije. Zadalj je bodo misli lažji in hvatni skiciraju, v zagajnih barvnostih kakih bo izobeta in se pacate rjena barva, njene vsilje bodo odlične splošne odlične, o katerih kreator ni nič neznan. V rednih oblikah odličnih boje njene dronje narobna prarabunavali v skiciranih balah in na poti med zavidnimi čipi se bodo izgubili mični detajli, ker bo računali izračunati, da postojajo proizvodnja, torej se jim je bolje odredi. Če bi

posam vsakemu prišlo v proizvodnjo, se bo in čisto osebna, stvaritelska fantazija — zdaj je prikrojena, oblačila, odlična in na drugih koncilij področja — postelje, postelje, rikični več stavnice, pravešale strogi kot šivilja na zapaharjih blazih, se posteljeva na ovratnih področjih oči, zapra v komolce, in ... se pokukata v svet sprei izobeta, v kateri jih bodo dostikrat detali družbo najprej svedeli.

Za vsakim izdelkom sta oboje svetovne ustvarjalni in proizvodni individualni in mašineriji Domitija in organizaciji. Tuji in lokalni, ki nazadnje poborijo vsaka priznanja, ni nič drugega. Modna se imajo naključno vidi pred in so nastali pri proizvodnji, ki spodbuja svoje skupno kreatorje in jim praviše film bolj pravega rona.

Kakor v labodu, darimo, stvar kreatorji, Jelka Novak, Stane Vesel, Cveta Bogojin in Irina Brodat so bili letos na Bejmu mode v Ljubljani za svoje stvaritelje nagrade in Zlatim smajem.

labod

Novo mesto

Ta reklamni oglas je izšel v Delu. Zakaj ga torej ne bi ponovili tudi mi! Ste jih spoznali — naše kreatorje?

srečanje labodovih smučarjev

labod

Najštevilčnejši so bili smučarji iz Zale. Pa tudi najglasnejši in najuspešnejši.

Pred razglasitvijo rezultatov je bilo čutiti malo nestrpnosti, čeprav smo si povedali, da je pomembno predvsem sodelovati, družiti se, imeti se prijetno.

V »najvišji« skupini je bil en sam udeleženec. Toda priznanje je bilo zaslužno, saj ga je Komočar dosegel z dobrim časom.

Commerce je predal pokal Zali, ki bo organizatorica prihodnjega Labodovega veleslaloma.

šopek modrosti

Dvomiti o sebi, je prvo znamenje razumnosti.

*

Heroji so ponavadi kot slike. Ne smemo jih gledati od blizu, da bi jih lahko cenili.

*

Vse ima svoje meje, samo misel je brezmejna.

*

Neverjetno, koliko moči lahko duša posodi telesu.

*

Ni grdih resnic. So pa grde resničnosti.